

Oponentský posudek na bakalářskou práci

„Porovnání pedagogických přístupů k interpretaci varhanních skladeb v ČR (na středních a vysokých školách)“ Tatiany Pernetové

Na úvod bych chtěl ocenit veliké nasazení paní Pernetové, která musela obětovat mnoho času a prostředků k uskutečnění výzkumu, který je základem této práce. Téma je zajímavé a pro nás pedagogy v něm může být leccos přínosného. Podle mého soudu se forma výzkumu v písemných závěrečných pracích na naší škole příliš nevyskytuje a tato práce dalece překračuje požadavky na naše absolventy kladené. Zároveň právě v tom spočívá riziko, že přes ambiciózní záměr bude práce postrádat některé znaky výzkumu podle odborné literatury. V kontrastu k hodnotné náplni autorka zcela opomíjí citační normy a vybírá si buď desítky let zastaralé, nebo zcela nespolehlivé internetové zdroje.

Protože předkládaná práce obsahuje jak kvalitní materiál, tak závažné nedostatky, rozdělil jsem hodnocení dílčích parametrů takto:

Naplnění cíle práce: A

Jazyková a odborná úroveň textu a jeho struktura: A

Práce se zdroji a citace: D

Klady práce:

Vlastní myšlenka průzkumu učebních metod je inovativním pohledem do vyučovacího procesu na našich středních a vysokých školách. Práce obsahuje převážně primární prameny, tedy výsledky vlastního výzkumu. Realizace tolika lekcí na tolika vzdálených místech je časově i finančně náročnou záležitostí a svědčí o velkém zájmu a angažovanosti autorky. Pečlivé zpracování množství dat muselo být velmi náročné. Práce svým rozsahem a náročností tématu výrazně překračuje požadavky na bakalářskou práci. Nasbíraná data mají i přes subjektivní pojetí výzkumu vypovídající hodnotu. Všimá si i vnějších věcí, pro interpretaci důležitých, jako jsou například použité varhany.

Výtky k práci:

- 1) Autorka v teoretické části práce neužívá, až na výjimku, žádná označení citací pramenů podle norem.
- 2) V teoretické části volně interpretuje prameny – např. zmiňuje historické jednotné označení „varhaník“ i pro tzv. varhanáře. Vychází, že varhaník musel umět i řemeslo varhanáře. To je však mylný vývod. Nepřesné označení pro obě profese pochází z tehdy užívaného latinského slova „organarius“, které funkci nerozlišuje. Dále se uvádí, že Josef Seger byl žákem B. M. Černoorského. Současná muzikologie to však přinejmenším velmi zpochybňuje.

Další body se týkají hlavně formálního nenaplnění formy výzkumu, jak je chápán v odborné literatuře:

- 3) Teoretická část je historickým exkursem, ale příliš nesouvisí se současným objektem zkoumání. Naopak, aktuální literatura k danému tématu zcela chybí.
- 4) Autorka příliš volně zachází s exaktními termíny. Např. v odstavci Metodiky míchá činnosti metodické (např. bod 4 – „zahrát zvolené skladby na konzultaci každému z učitelů...“) s činnostmi týkajícími se čistě organizace výzkumu (např. bod 2 – „napsat dopis s prosbou se zúčastnit...“).
- 5) V závěrech výzkumu se objevují hodnocení, která jsou buď subjektivní, nebo nemají vymezenou referenční skupinu nebo srovnávací subjekt. Např. bod 9: „Všichni pedagogové jsou znalí historicky poučené interpretace a registrace skladeb.“ Dále bod 7, ve kterém hodnocení osobnostních rysů zúčastněných osob není pro výzkum ani vypovídající, ani relevantní: „Většina vyučujících jsou zajímavé osobnosti.“ V evropském kontextu jsou tato tvrzení zcela relativní a neznáme jejich váhu. Autorka tu bez zřetelného rozlišení předkládá své názory jako výsledky výzkumu.

- 6) V Bodě 8 dospívá autorka k závěru, že: „na interpretaci skladeb má většina pedagogů jednotný názor.“ Takto formulovaný závěr výzkumu však dostatečně nezobrazuje rozmanitá a někdy i protichůdná data v tabulce přílohy 2a. Formulace by měla být výstižnější, obsažnější. Je ale možné, že tato data, týkající se čistě umělecké práce, nelze kvantifikovat.
- 7) Pro otázku v dotazníku „Jak starého interpreta byste preferoval: staršího nebo mladšího?“ chybí kvantifikační škála, proto byla odpověď pro většinu respondentů obtížně vyjádřitelná. Z dalšího kontextu vyplynulo, že se mohlo jednat o návodnou otázku, jež není přípustná, protože v práci na jiném místě prezentuje svůj názor, že „je ale také dobré, že již pomalu nastupuje na vyučovací místa nová generace mladých vystudovaných varhaníků, což nezpůsobuje úplnou zastaralost výuky a přináší modernější názory.“ V textu nejsou obsahově vymezeny pojmy „starší – mladší“, „zastaralost výuky“ a „modernější názory“ a jak souvisejí s věkem pedagoga.
- 8) Autorka tvrdí, že „skladby, které jsem zvolila k výzkumu, jsou průměrné úrovně, tedy můžou být v repertoáru jak vysokoškolského studenta, tak i studenta z konzervatoře.“ Podle mého názoru je Siciliana M. Duruflého naopak velmi náročnou skladbou na konzervatořích se běžně nevyskytující.

Otázky, náměty k obhajobě:

- 1) Může autorka doplnit označení citací pramenů podle norem?
- 2) Může autorka doložit, o jaký pramen se opírá v otázce vztahu učitel – žák mezi Černoorským a Segerem?
- 3) Proč se v teoretické části nepracuje s literaturou více související s objektem výzkumu?
- 4) O co opírá autorka své tvrzení ohledně znalosti historicky poučené interpretace pedagogů?
- 5) Domnívá se autorka, že pokud má na interpretaci skladeb většina pedagogů jednotný názor, že by je interpretovali jednotně, tedy stejně?
- 6) Proč Sicilianu M. Duruflého považuje za průměrně obtížnou skladbu?
- 7) Proč není ve výzkumu zahrnuta Konzervatoř a střední škola Jana Deyla pro zrakově postižené?

Tato práce naplňuje více formu studie a jako taková je velmi kvalitní a doporučuji ji k obhajobě, ale kvantifikovat uměleckou činnost je podle mého názoru pro umění samé nevyhovující. S přihlédnutím k oběma protipólům práce – k jejím závažným formálním nedostatkům i k jejímu kvalitnímu obsahu hodnotím práci Tatiány Pernetové tak, jak vyplývá z dílčích hodnocení, a navrhuji hodnocení B.

MgA. Pavel Černý